

POHJOIS-KARJALAN DIGIKYVYKKYYSKYSELYN TULOKSET & DIGIKYVYKKYYSKONSEPTI

12.05.2017

EIRA VATANEN

KTM, HHJ, CERTIFIED BUSINESS COACH

DIGIKYVYKKYYSKYSELYN JA POP-UP PROJEKTIN OMISTAJA

 @eiravatanen #digikyvykkyys #pohjoiskarjalankauppakamari #digitalisaatio

DIGIKYVYKKYYSKYSELY 1: VALTAKUNNALLINEN

- Valtakunnallinen digikyvykkyysskysely tehtiin 2016 kohderyhmänä hallituksen puheenjohtajat/-jäsenet sekä toimitusjohtajat.
- Tavoite: herättää keskustelua, laajentaa ajattelua ja kannustaa yrityksiä ottamaan aktiivinen rooli digitaalisen tulevaisuuden luomisessa
- Vastauksia 293, josta 258 kohderyhmältä
- Yhteistyökumppanit: **Teknologiateollisuus** **Customer Advocates on Board**

DIGIKYVYKKYYSKYSELY 2: POHJOIS-KARJALA

POHJOIS-KARJALAN KAUPPAKAMARI

- Toteutettu yhteistyössä Pohjois-Karjalan Kauppakamarin kanssa
- Monistettu alkuperäinen digikyvykkyysskysely
- Kohderyhmä: Pohjois-Karjalan kauppakamarin jäsenet
- Vastauksia eri toimialoilta 101: 92 toimitusjohtajaa ja hallituslaista, 9 muut

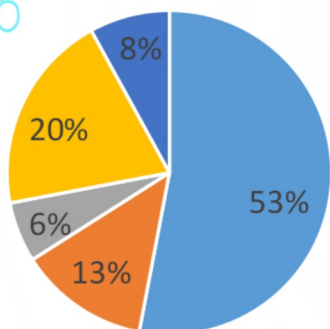
DIGITALISAATIOTERMI DIGIKYVYKYYSKYSELYSSÄ

Digitalisaatio on kattotermi, jonka alle kuuluu paljon termejä kuten teollinen internet (Industrial Internet) ja asioiden internet (Internet of Things, IoT). Teollinen internet on teollisuusyritysten ja asioiden internet on kuluttajayritysten näkökulma digitalisaatioon. Niissä molemmissa on kyse siitä, että verkkoon kytketyt älykkäät tuotteet, laitteet ja/tai palvelut tuottavat dataa, jota hyödynnetään liiketoiminnassa.

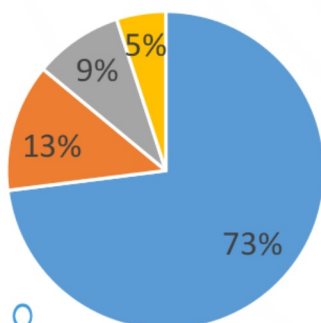
Tässä kyselyssä digitalisaatiolla tarkoitetaan kaikkea tätä laajassa mielessä siihen liittyvine teknologioineen ja liiketoimintamalleineen.

DIGIKYVYKKYYSKYSELY POHJOIS-KARJALA: TAUSTATIEDOT

Liikevaihto

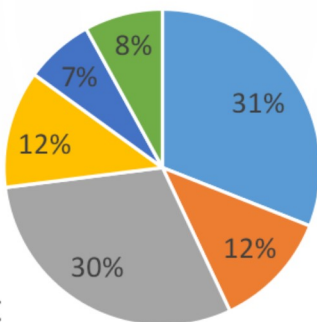

Asema

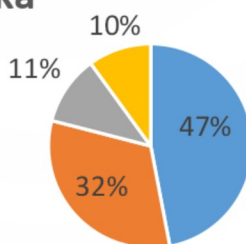

Henkilöstömäärä

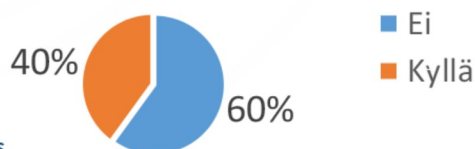
- alle 2 m€
- 3-5 m€
- 6-9 m€
- 10-100 m€
- yli 100m€

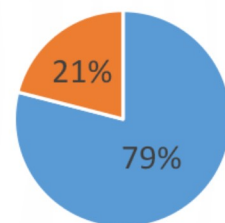
Ikä

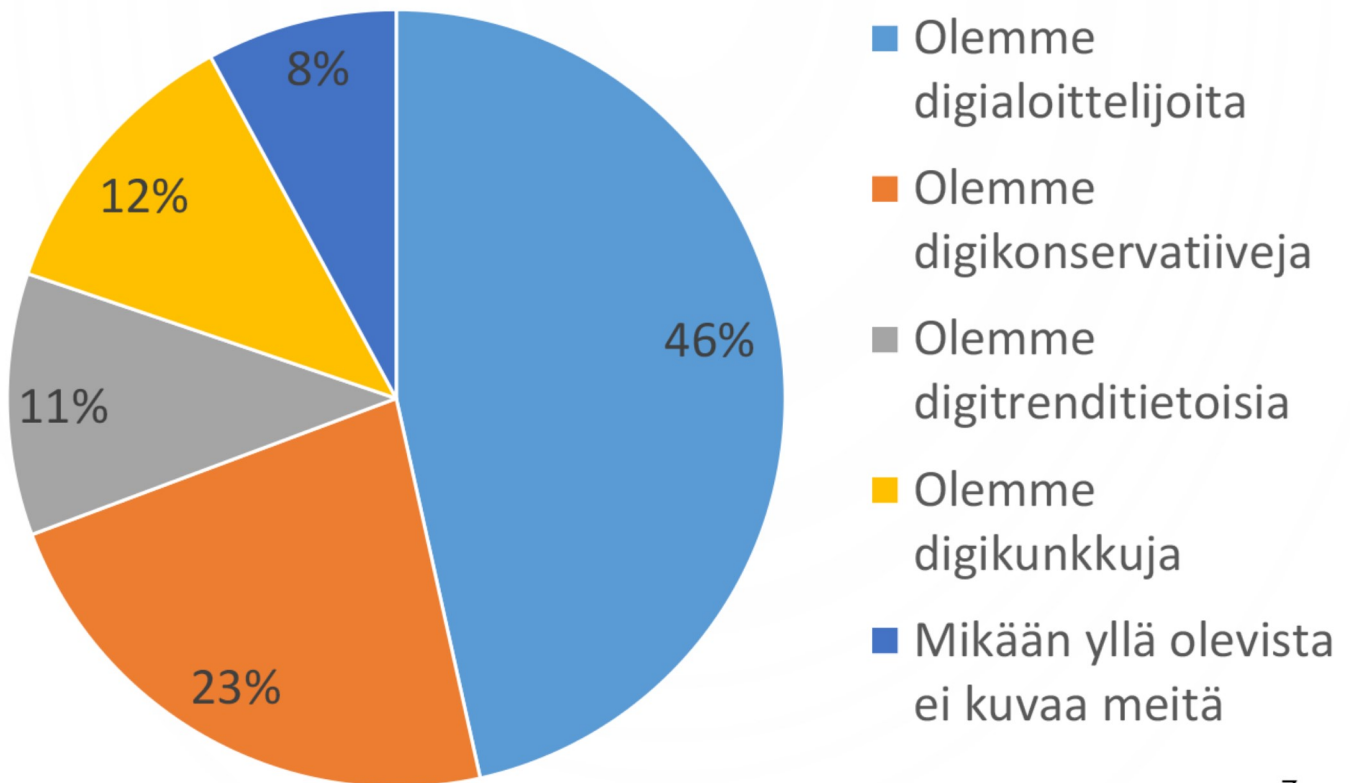
Kansainvälinen liiketoiminta

Sukupuoli

Yritystämme ja hallitustamme kuvaa parhaiten tällä hetkellä

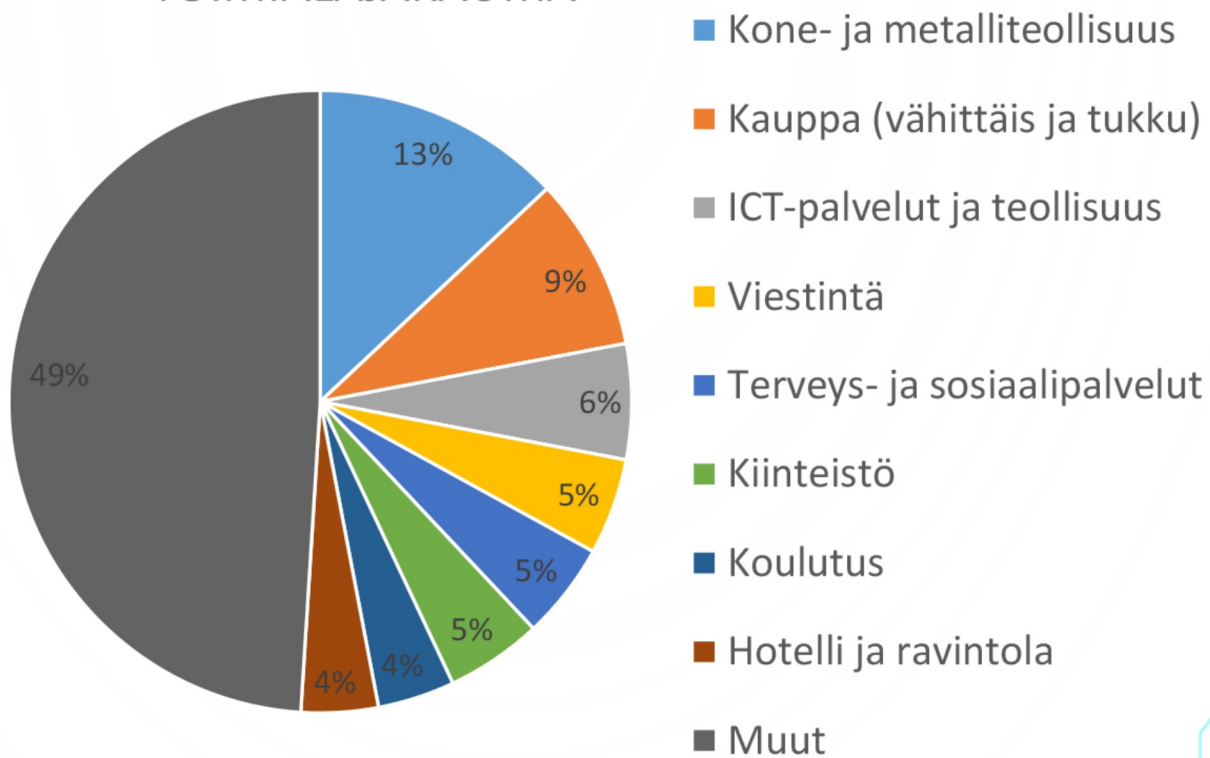
Kategoriamääritykset perustuvat luovasti muokaten Westerman G., Bonnet D., Mc Afee A.: Leading digital

© Digikyvykkyyksely PK, Eira Vatanen, #digikyvykkyys

Edellisen kalvon kategoriamäärytykset

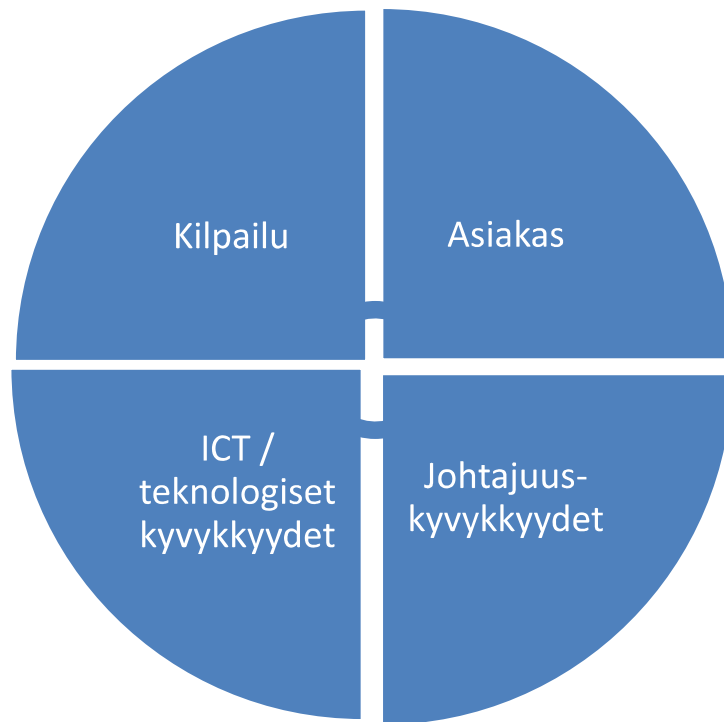
- **OLEMME DIGIALOITTELIJOITA** – Digitaalinen matkamme on alkutaipaleella. Katsotaan ja odotellaan mitä muualla tapahtuu. Digitalisaatio ei suoranaisesti koske meidän toimialaamme. Meillä on perustietoja digitalisaatiosta ja sen vaikutuksista. Voihan se olla, että meiltä puuttuu digiosaamista, jopa hallituksesta ja johdosta. Sitä paitsi toimialamme on säännelty, eikä tänne ole helppo ulkopuolisen kilpailijan tulla.
- **OLEMME DIGIKONSERVATIIVEJA** – Meillä on digivisio ja -strategia, mutta niissä voi kyllä olla kehittämisen varaa. Hallituksessamme on digiosaamista. Bisneksemme on tasaista ja varmaa. Prosessimme toimivat ja ovat ehkä jopa optimoituja. Emme halua laittaa aikaamme, energiaamme ja rahaamme hukkaan tekemällä virheinvestointeja tai panostuksia esim. väärin teknologioihin. Meillä on jo toimivat järjestelmät, joskin iäkkäät. Vältämme isoja riskejä ja epävarmuutta. Säännöt ja ohjeet ohjaavat toimintaamme. Toimintamme on hiukan siiloutunutta. Toimialamme voi olla säännelty ja se voi rajoittaa toimintaamme.
- **OLEMME DIGITRENDITIETOISIA** – Meillä on viimeisin teknologia käytössä ja yrityksessämme kokeillaan kaikenlaisia digityökaluja eri puolilla organisaatiota esim. mobiilimarkkinointia, yrityksen sisäistä kollaboraatiotyökalua ja hackathonkin järjestettiin oppilaitoksen kanssa. Projektit eivät kuitenkaan ole saaneet tuulta alleen. Pilotit ovat usein jääneet kokeiluksi, ne ovat olleet ehkä huonosti koordinoituja ja tehty siiloissa, tai projektitiimit eivät ole saaneet ideaansa myytyä eli ylin johto ei ole lähtenyt mukaan eikä hankkeille ole saatu rahoitusta ja sponsoria. Meillä ei ole digistrategiaa eikä -visiota, eikä itseasiassa hallituksessa taida olla henkilöä, jolla olisi osaamista digitalisaatiosta.
- **OLEMME DIGIKUNKKUJA** – Meillä on selkeä digivisio, -strategia, hallinnointimalli ja olemme kehittäneet tai rakentaneet uusia tehokkaita prosesseja, panostaneet asiakashyödyn ymmärtämiseen, uusiin liiketoimintamalleihin, avoimuuteen ja tuotteiden/palveluiden arvon kasvattamiseen. Hallituksestakin löytyy digiosaamista ja meillä on operatiivisella puolella näistä vastaava henkilö. IT-osaston ja bisneksen välillä on jopa vahva strateginen kumppanuus. Teknologiset ratkaisut kuten mobiili, sosiaalinen media, analytiikka, yrityksen sisäinen kollaboraatiotyökalu, big data ja IoT ovat vain työkaluja. Niiden avulla teemme kannattavaa bisnestä, pääsemme lähemmäksi asiakasta, sitoutamme työntekijöitämme sekä muutamme sisäisiä liiketoimintaprosesseja.
- **Mikään yllä olevista ei kuvaa firmaamme. Firmamme on...**

DIGIKYVYKKYYSKYSELY: POHJOIS-KARJALA TOIMIALAJAKAUMA

Digikyvykkyyšnäkökulmat ja konsepti

The First Digital Steps Checklist © Eira Vatanen

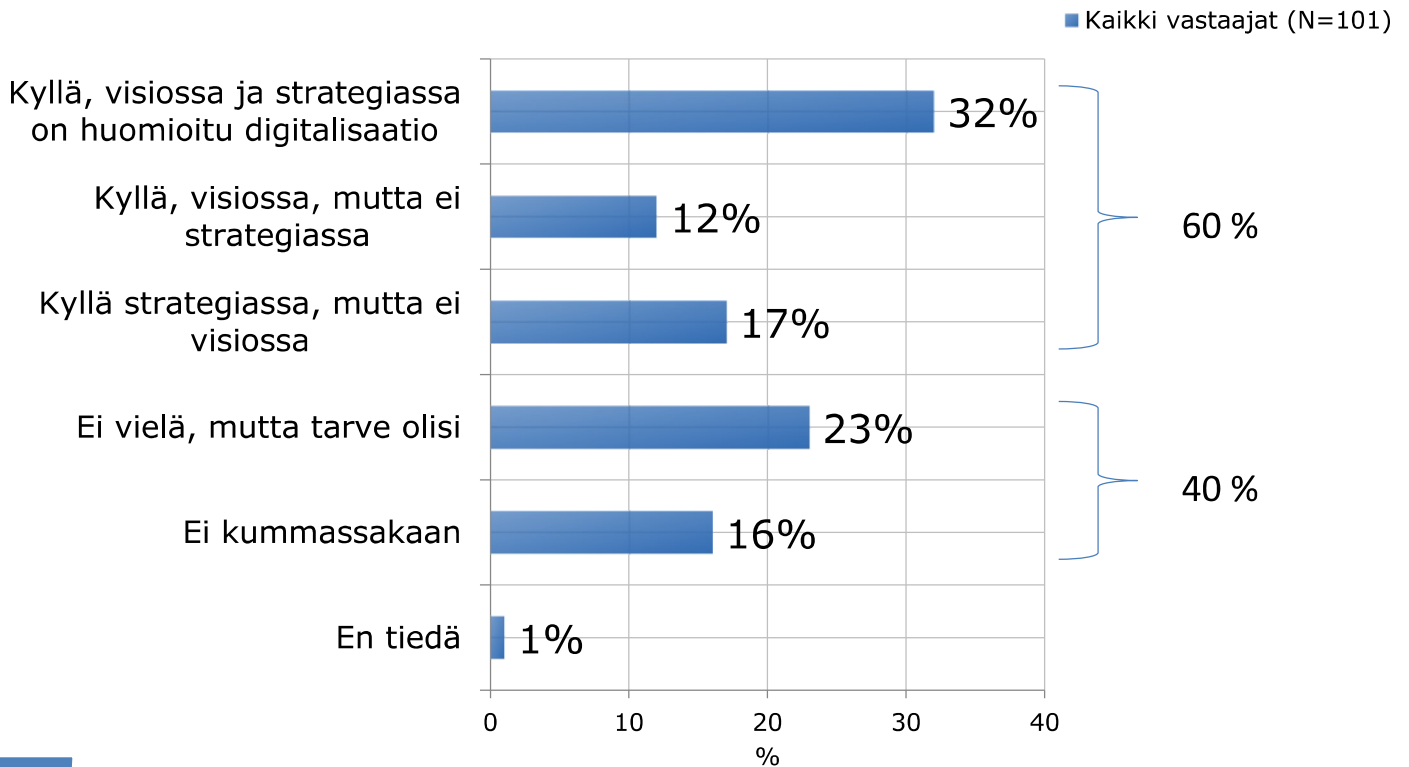

Viewpoint descriptions are creatively modified and based on Westerman G., Bonnet D., Mc Afee A. Leading Digital

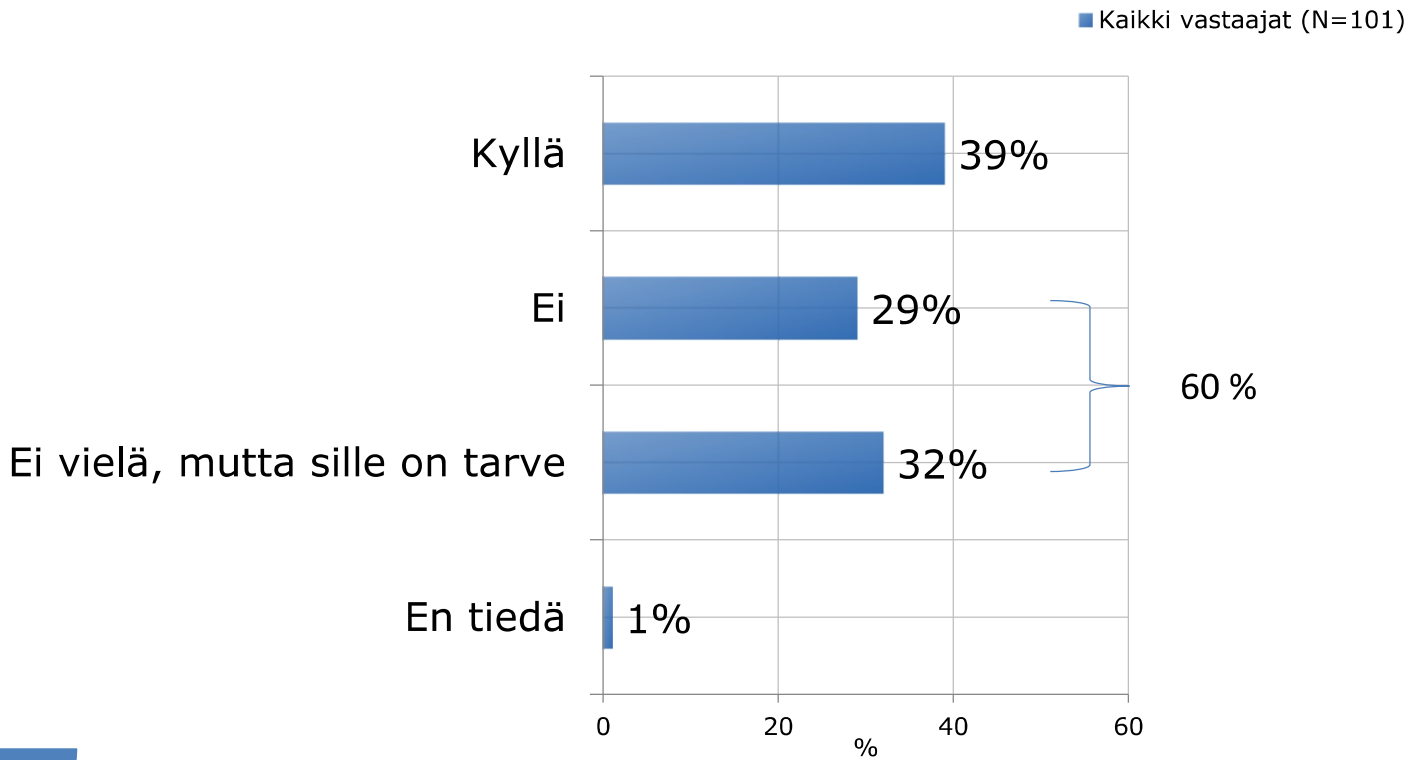
© Digikyvykkyysskysely PK, Eira Vatanen, #digikyvykkyys

1. Yrityksemme visiossa ja strategiassa on huomioitu digitalisaatio ja/tai meillä on erillinen digitalisaatiostrategia.

Strategisen suunnan näyttäminen helpottaa onnistunutta muutoksen läpivientä

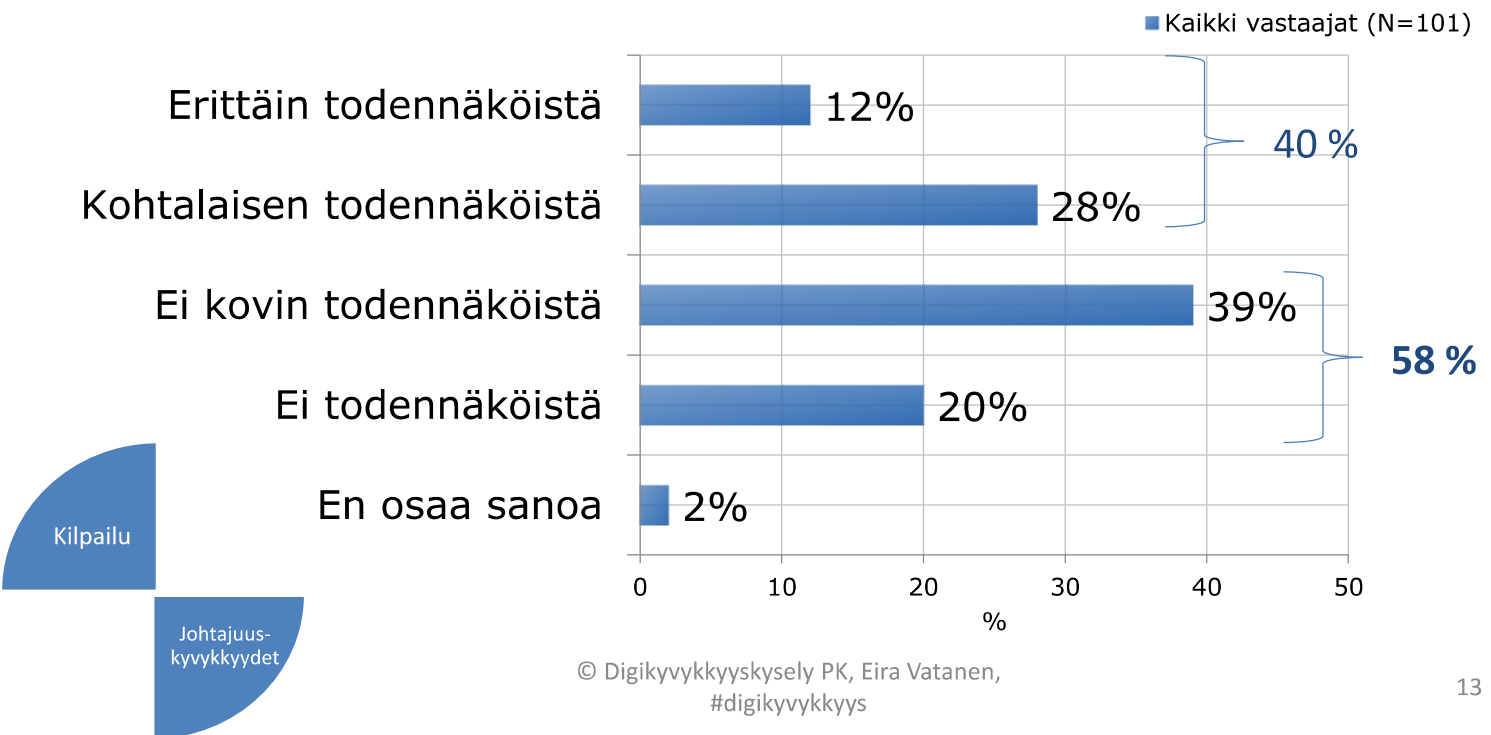

2. Yrityksessämme tehdään strategista ennakointia jollain menetelmällä (esim. skenaariot) ja sen tuloksissa on tullut esiin digitalisaation tuomat muutokset. Näin yrityksessämme on luotu kulttuuri ja valmius reagoida nopeasti yllättäviinkin muutoksiin.

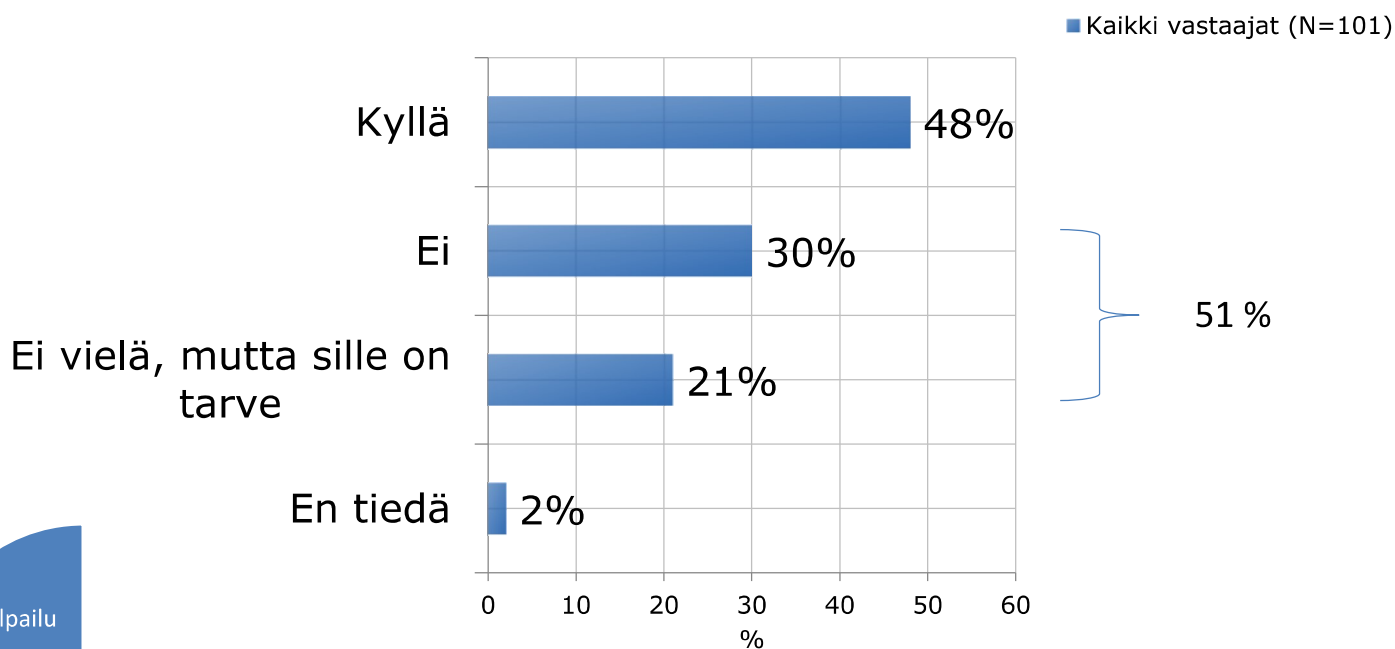
3. Digitaalisen mullistuksen vuoksi kilpailija voi tulla toimialamme ulkopuolelta? (Esim. Airbnb mullisti hotelliliiketoiminnan konseptilla, jossa se ei omista kiinteistöä ja hyödyntää yksityishenkilöiden käyttämättömän majoituskapasiteetin).

Digiajalla ketterä, globaalisti toimiva ja asiakaslähtöinen kilpailija iskee usein toimialan ulkopuolelta. Eletäänkö liikkaa menneiden vuosikymmenien ajattelumaailmassa?

4. Yrityksemme on määritellyt yhteistyöverkoston tai ekosysteemin*, jossa toimimme?

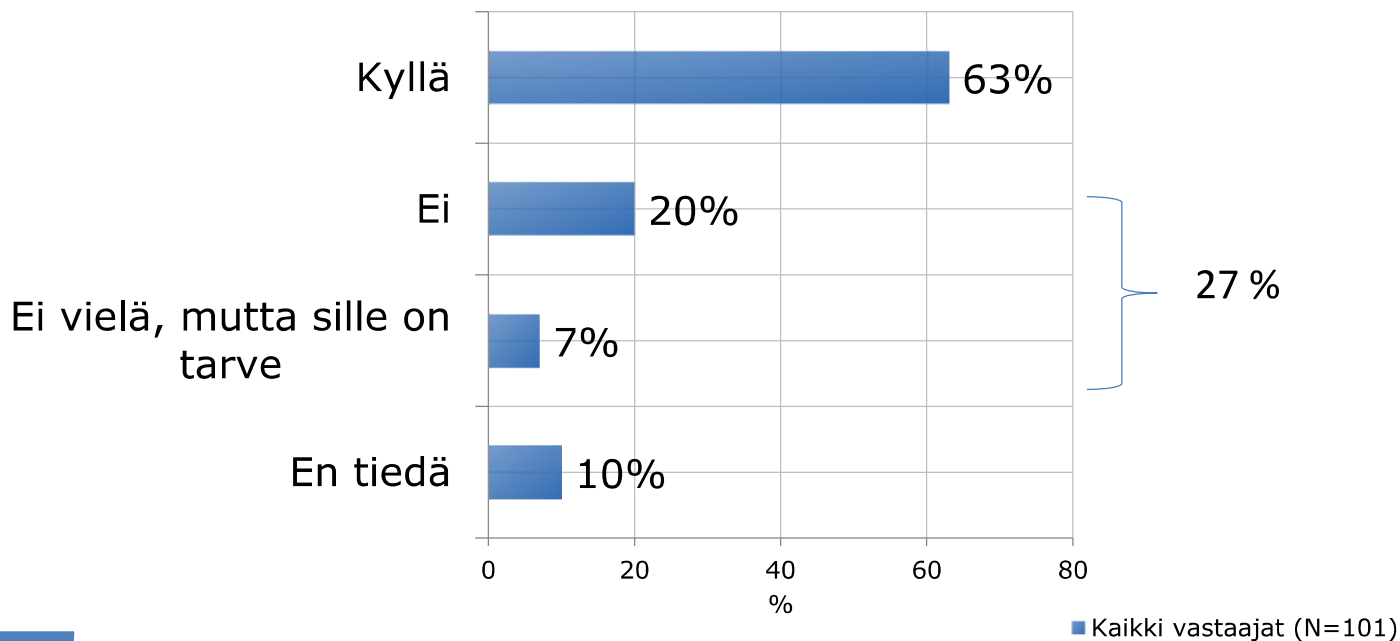
(*Ekosysteemi on eri osapuolista koostuva verkosto, joka toimii yhteistyössä arvon tuottamiseksi asiakkaalle. Ekosysteemin eri osapuolet tarjoavat toisiaan täydentäviä ja joskus jopa kilpailevia palveluita tai toimintaa. Ekosysteemissä tehdään yhteistyötä mm. kehittäjien, asiakkaiden, start-upien, eri yhteisöjen, oppilaitosten, konsortioiden ja jopa kilpailijoiden kanssa.)

© Digikyvyykkyskysely PK, Eira Vatanen,
#digikyvyykkys

5. Hallituksessamme on vähintään yhdellä henkilöllä digiosaamista.

(*Digiosaaminen ja tausta tarkoittaa vähintäänkin perusymmärrystä ja kokemusta digitalisaation tuomasta muutoksesta yritystoimintaan, yhteiskuntaan ja arkeemme.)

5a. Kuinka monella hallituksen jäsenellä on digiosaamista ja taustaa?

Jätä vastaamatta, jos ei tietoa

(*Digiosaaminen ja tausta tarkoittaa vähintäänkin perusymmärrystä ja kokemusta digitalisaation tuomasta muutoksesta yritystoimintaan, yhteiskuntaan ja arkeemme.)

Keskiarvo: 2,16 henkilöllä

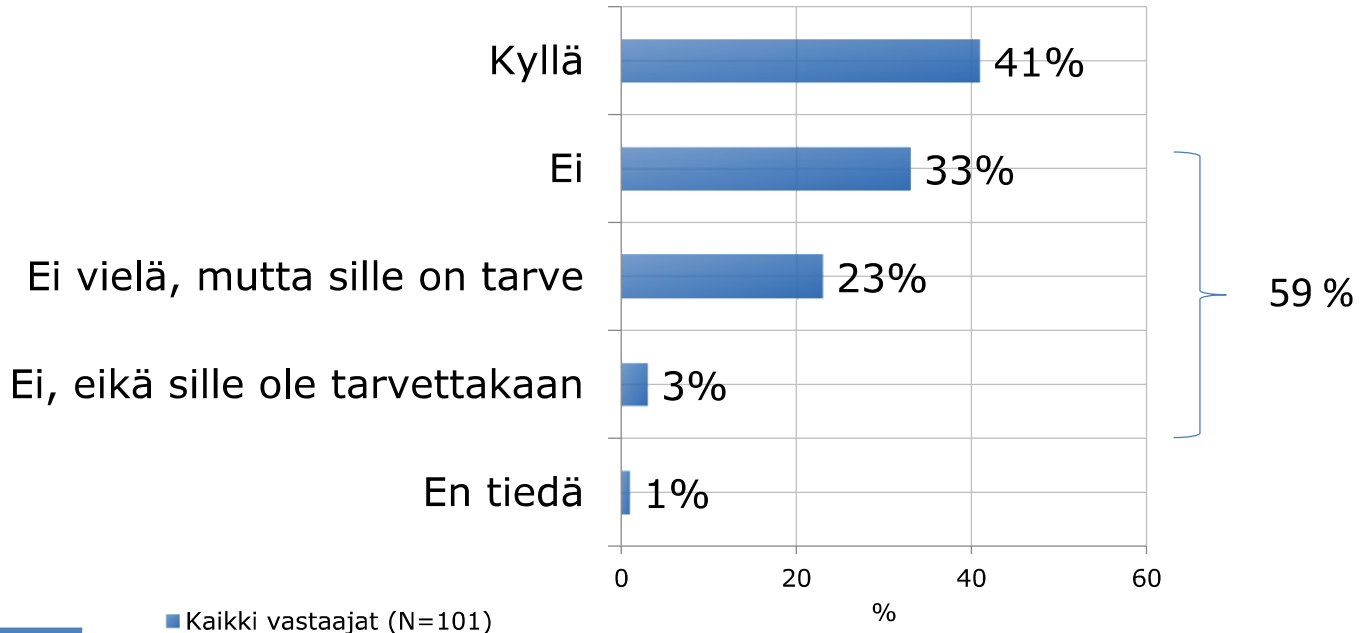
– Hallitus: 1,55

– Toimitusjohtajat: 2,35

– Muut: 2,0

13. Yrityksessämme on henkilö, jonka vastuulla on digitalisaatio?

Jos digivastuuhenkilöä ei ole, kuka katsoo isoa kuvaa ja koordinoi, varmistaa ettei toimita siiloissa?

13a. Kerro missä funktiossa ja millä tittelillä digivastuuhenkilö on

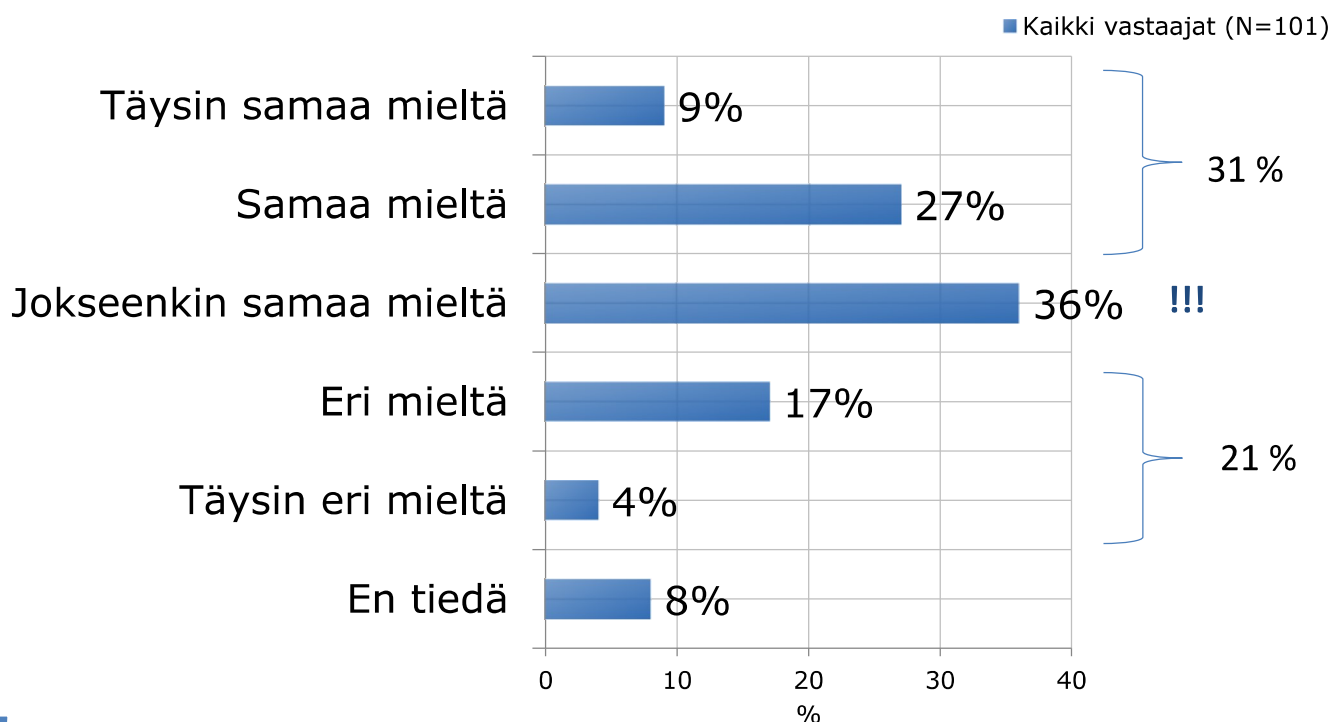
Vastuuhenkilö	Kpl	%
Toimitusjohtaja	9	36%
Useampi henkilö vastaa asiasta yrityksessä *	3	12%
Johtaja (kehitys-, tukipalvelut-, liiketoiminta)	3	12%
Liiketoimintayksikön johtaja (esim. huolto, henkilöasiakas, palvelu)	3	12%
Markkinointi/Myynti	2	8%
Muu **	5	20%
	25	100%

* TJ & digijohtaja, TJ & kehitysjohtaja, liiketoiminta & prosessi

** Muu: T&K, konttoripäällikkö, konsernin johtoryhmän jäsen, varatoimitusjohtaja

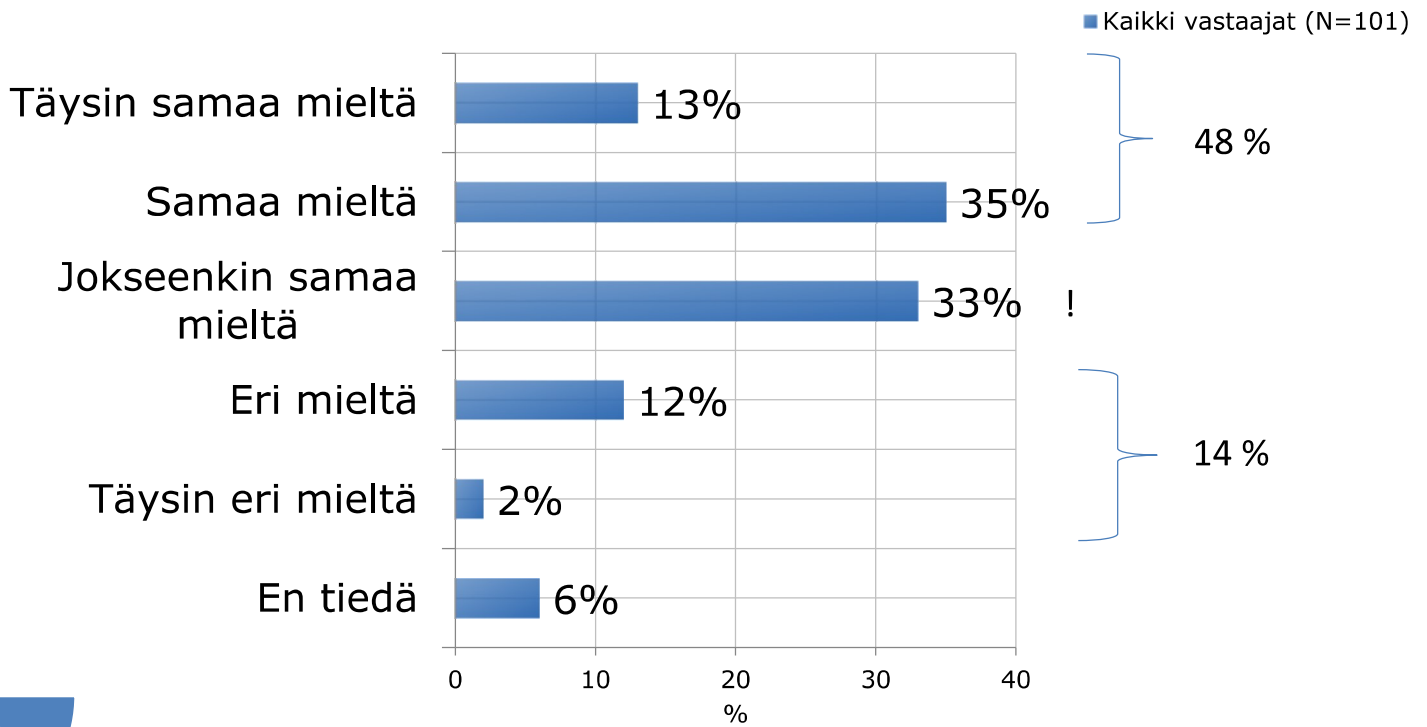
6. Strategian toteutumisen seuranta on jokaisen hallituksen kokouksemme agendalla eli meillä on siihen liittyvät mittarit.

Kerrottiin, että mittareita on tarve kehittää tai niitä ei olla määritelty kovin tarkasti.

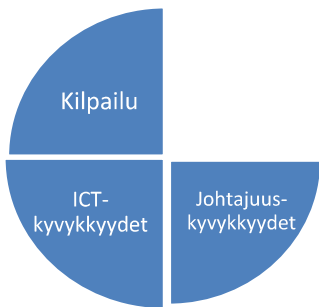
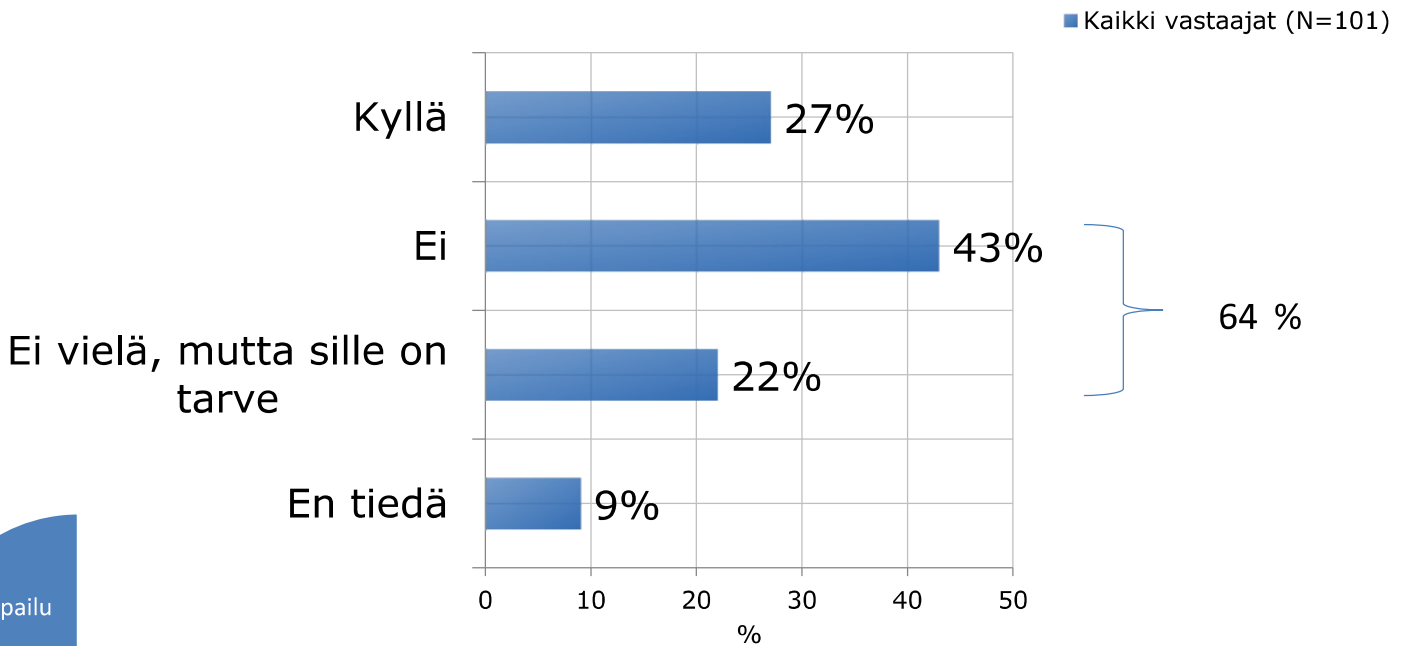
7. Reagoimme strategisten mittareiden mittaustulosten muutokseen tekemällä korjaavia toimenpiteitä ja tarvittaessa olemme valmiit muuttamaan strategista suuntaa.

”Maailma on muuttunut nopeaksi, ketteryttä tarvitaan. Pakko toimia näin, jotta pärjää.”

8. Digitalisaatio on muuttanut hallituksen työtä, rakennetta, osaamistarpeita tms.?

Hallitustyö ei ole muuttunut digitaajuudelle. Millaisia muutoksia tarvitaan?

Jos digitalisaation muutokset hallitustyössä jäävät vain operatiiviselle tasolle, pitkällä aikavälillä nämä yritykset tippuvat kehityskelkasta ja heistä tulee diginahjuksia.

8a. Kerro millaisia muutoksia digitalisaatio on aiheuttanut hallituksen työhön, rakenteeseen, osaamistarpeisiin?

1. Teknologian mahdollistamat operatiiviset hallitustyön muutokset

- Hallituksen aineisto toimitetaan sähköisesti
- Paperiton kokous ja sähköiset pöytäkirjat
- Kokousaineisto ja pöytäkirjat ovat pilvessä
- Kokouksiin mahdollista osallistua virtuaalisesti
- Analysointityökalut parantuneet, päästään paremmin kiinni muutos- ja kehitystarpeisiin

2. Strategiaan ja johtamiskyvykkyyksiin liittyvät muutokset

- Strategian päivityksen myötä tavoitteet, mittarit ja organisaation kyvykkyyksien vaatimuksien muuttuminen vaikuttaa hallitustyöskentelyyn
- Toimintojen johtaminen ja seuranta on mahdollisimman sähköisessä muodossa ja digitaalisuus on kaikessa tekemisessä

2. Hallituksen osaamisen kehittämiseen ja kompetensseihin liittyvät muutokset

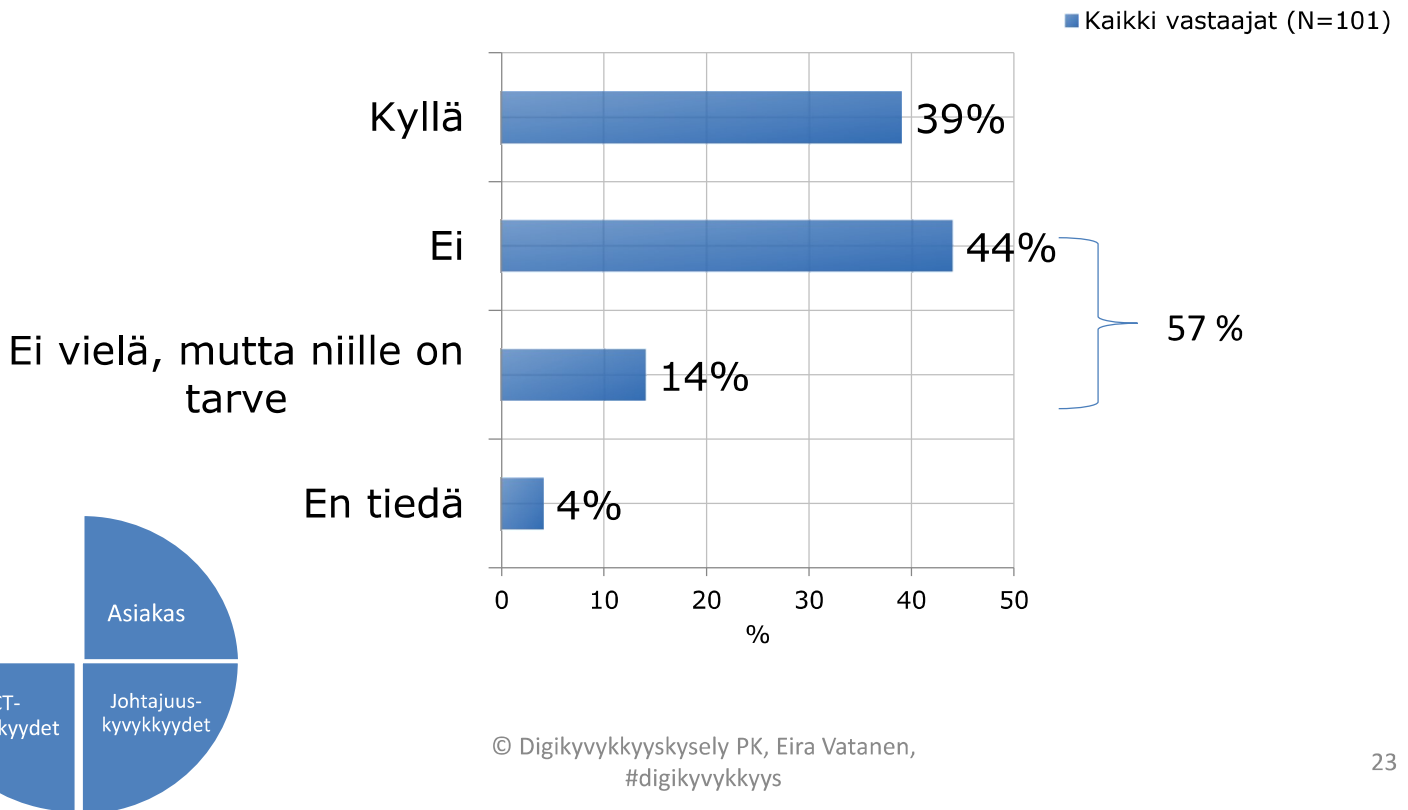
- Ulkopuolisen asiantuntijan ottaminen hallitukseen
- Hallitukseen haetaan uusia jäseniä
- Tapa ajatella uudella tavalla prosesseja
- Keskusteluja ja tulokulmia laajennettu (pohdittava jopa hieman absurdeja mahdollisuuksia mm. musta joutsen - mahdollisuuksia).
- Digitaalisuus on tavalla tai toisella jokaisen kokouksen agendalistalla mm. seurataan robotiikan käyttöönoton edistymistä

4. Muuta

- Hallituksessa olisi tarpeen olla enemmän osaamista ja näkemystä tuleviin suuntauksiin (muutos ei siis ole vielä tapahtunut)

9. Yrityksemme käytössä on sisäisesti tai myyntitarjonnassamme on älykkäitä tuotteita, laitteita ja/tai palveluita (smart connected product/service).

Digitalisaation mahdollisuuksia vielä paljon käyttämättä.

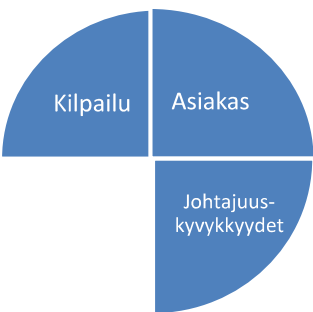
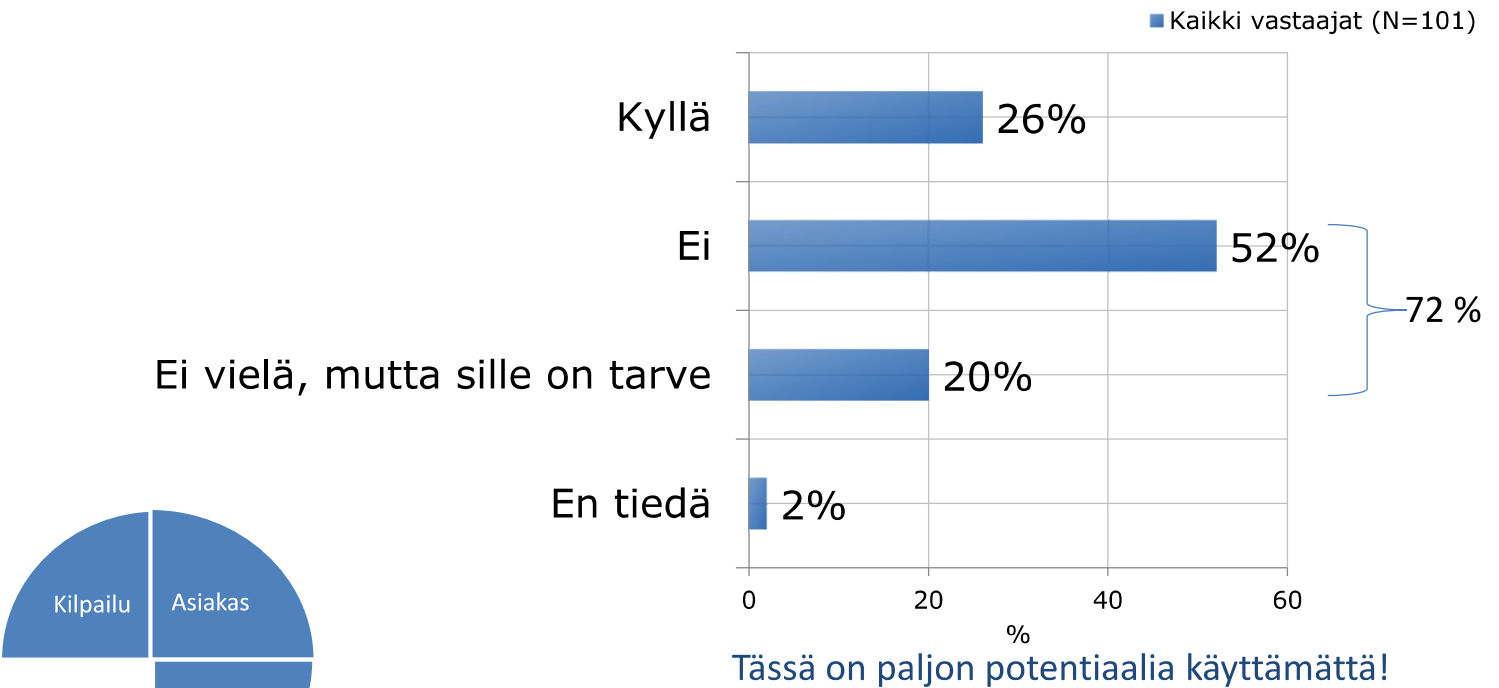

9a. Kerro minkälaisia älykkäitä tuotteita, laitteita ja/tai palveluita yrityksessä on

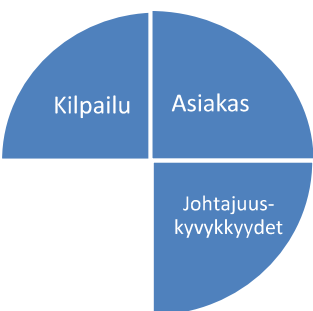
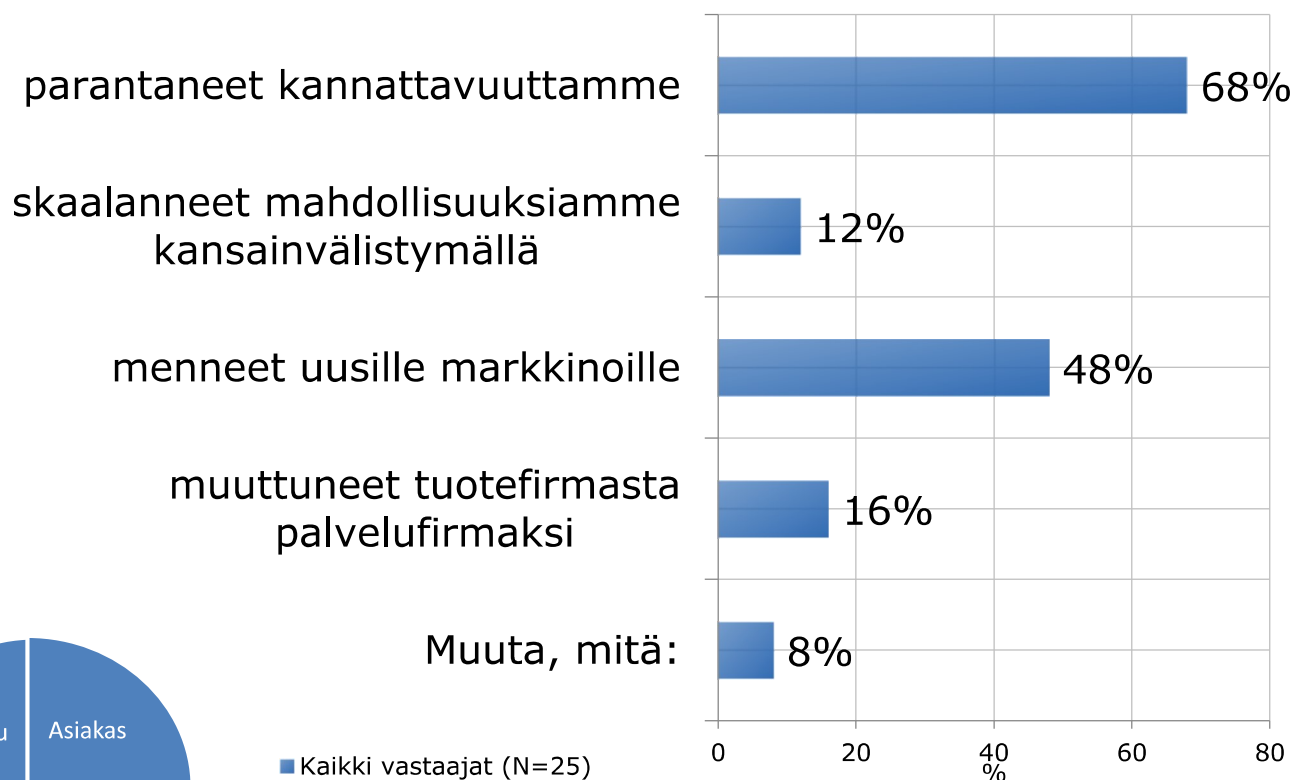
- **Älylukot**, -kulunvalvontaratkaisut, -kännykät
- **Teollisuuden tuotantokoneiden** laadunvalvonta-analysointilaitteita, jotka **liitetty verkkoon tai verkkoihin**
- Puhuva auto, auto henkilökohtaisella avustajalla
- Taksin välityslaitteet ja sovellukset
- Ajoneuvojen ja kuljettajien toimintaa seuraavat palvelut, jotka helpottavat kuljetusyrittäjän arkea, tehostavat toimintaa ja laskevat kuluja
- **Digipalvelut** asiakkaille
- Palveluiden käyttöön luodaan koko ajan lisää sähköisiä helppokäyttöisiä malleja perinteisten puhelintilausten sijaan
- Chät-www sivuilla, VR-lasit
- **Metsätiedon keruu, analysointi**
- **Mobiilisovelluksia** kehittäen henkilöstöhallinnon prosesseihin jne.
- Erilaiset **reaaliaikaiset seuranta- ja raportointijärjestelmät**
- **Automatisoituja** välineitä myynnin ja markkinoinnin tuloksellisuuden seurantaan
- **Ennustavan ja oppivan diagnostiikan** palvelu
- **Robotiikkaa** tuotantoprosesseissa, tekoälyä kokeiluaan analytiikassa
- Robotiikkaan ja **keinoälyohjelmointiin** liittyviä tuotteita- ja palveluita
- Potilastietojärjestelmän yhteydessä oleva keinoälysovellus, digitaaliset vastaanottopalvelut, henkilökohtaisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tarjolla oleva aplikaatio
- Sähköiset maksujärjestelmät, asiakaspalautejärjestelmät, asiakashallintajärjestelmät...
- Tabletit ja läppärit
- I-padeja ohjelmointiin urheiluvalmentajille urheilun taktiikoiden ja tekniikoiden tallennukseen, analysointiin ja seurantaan

10. Yrityksemme on ottanut käyttöön uuden liiketoimintamallin digitaalisaation vuoksi.

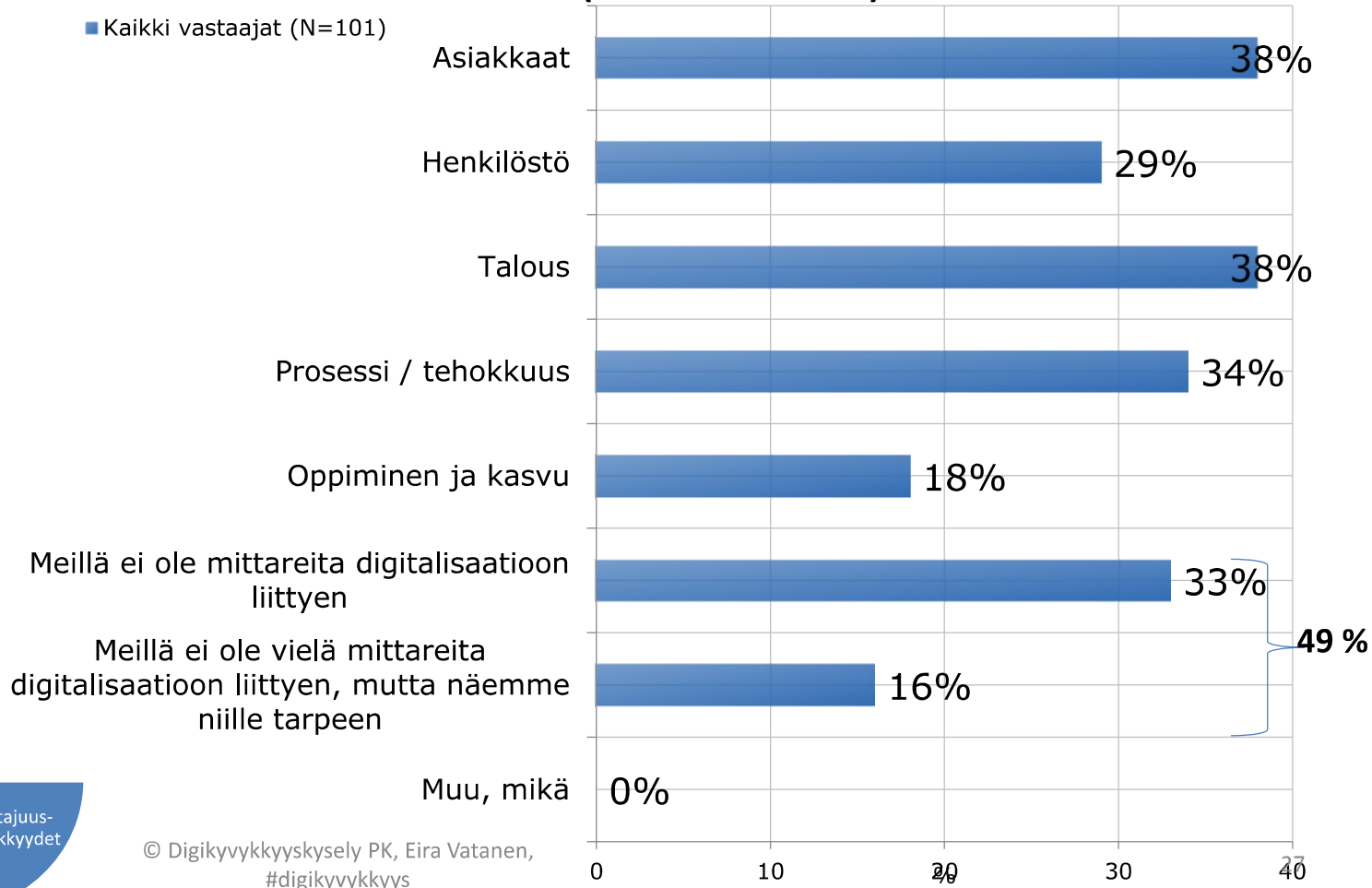
Uusien liiketoimintamallien avulla luodaan asiakasarvoa ja kilpailuetua digiajalla.

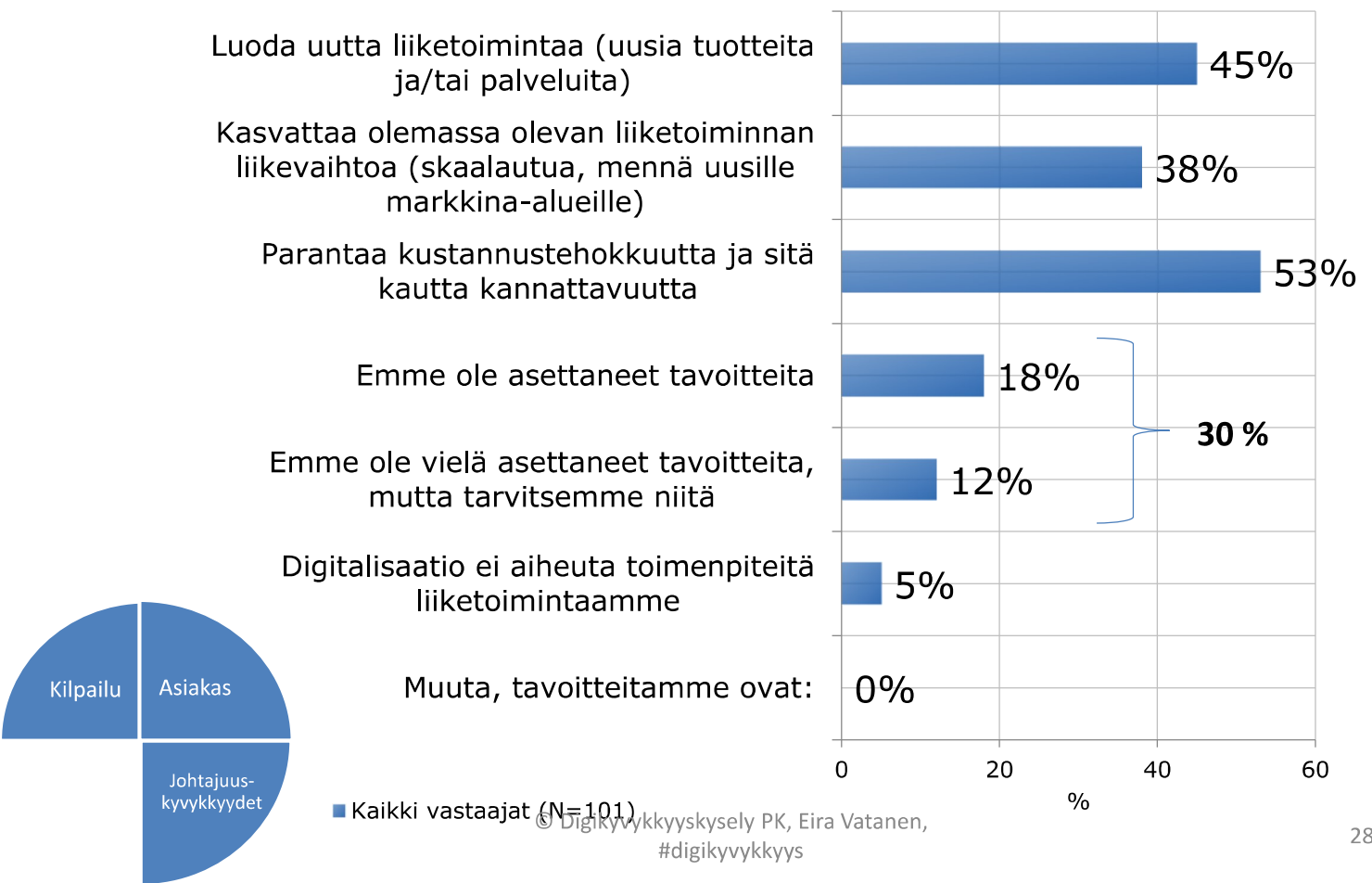
10a. Uuden liiketoimintamallin avulla olemme (voi valita useita)

11. Meillä on mittareita ja tavoitteita liittyen digitalisaatioon seuraavilla alueilla (voit valita useita)

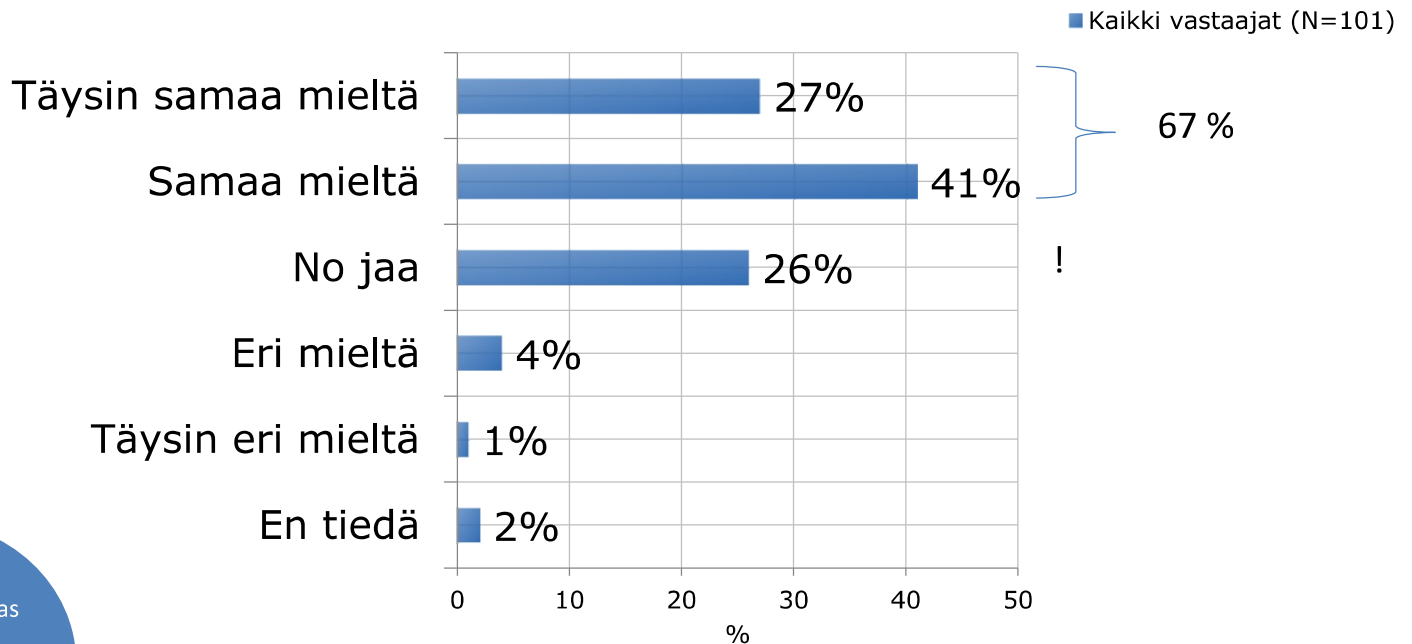

12. Digitalisaatio vaikuttaa liiketoimintaamme ja olemme asettaneet tulevaisuuden tavoitteeksi (voi valita useita)

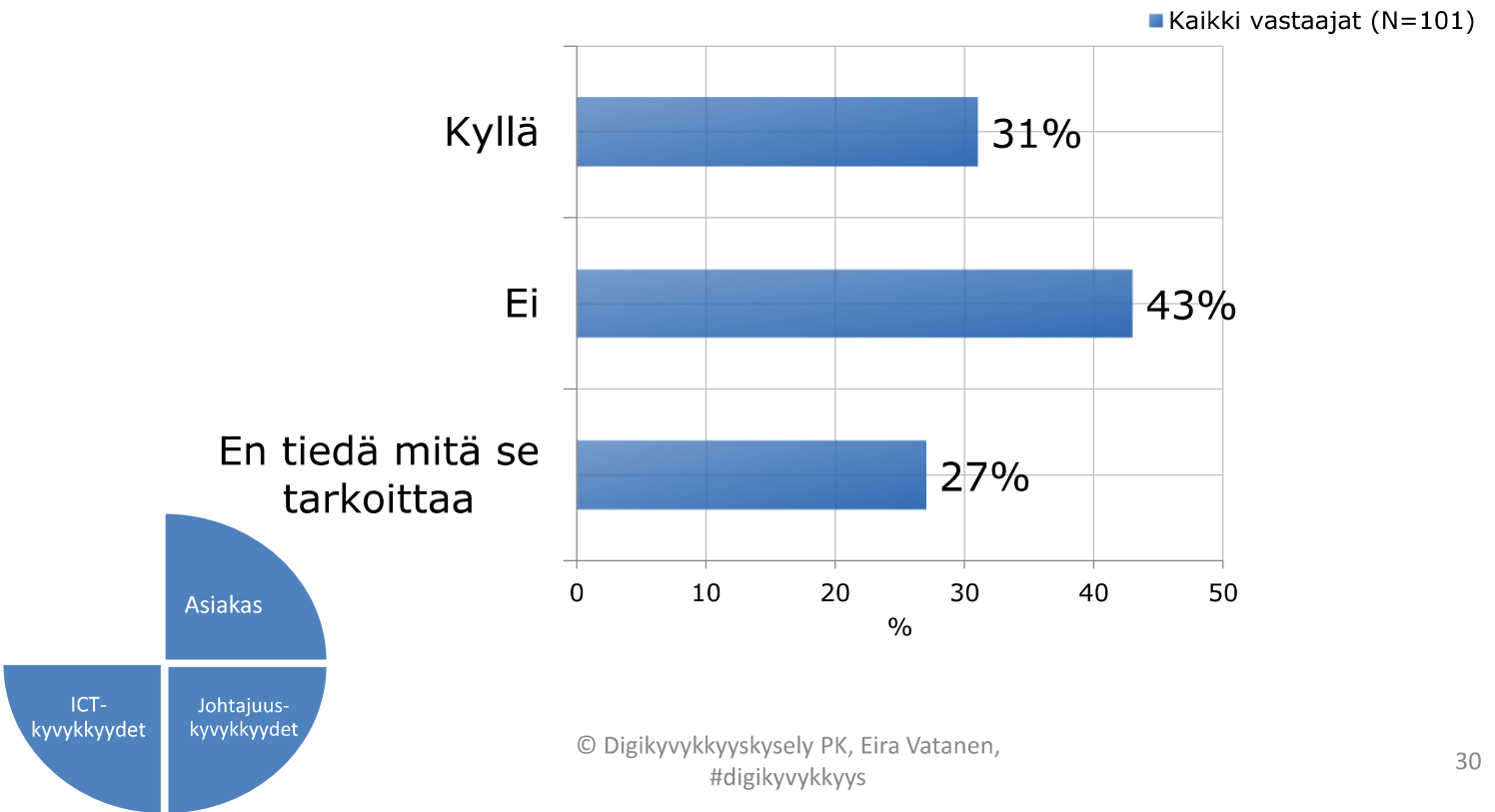
14. Asiakaskokemusta hyödynnetään tuote- tai palvelukehittämisessämme ottamalla asiakas mukaan kehitystyöhön ja keräämällä palautetta asiakkaalta.

Asiakas on digiajalla keskiössä.

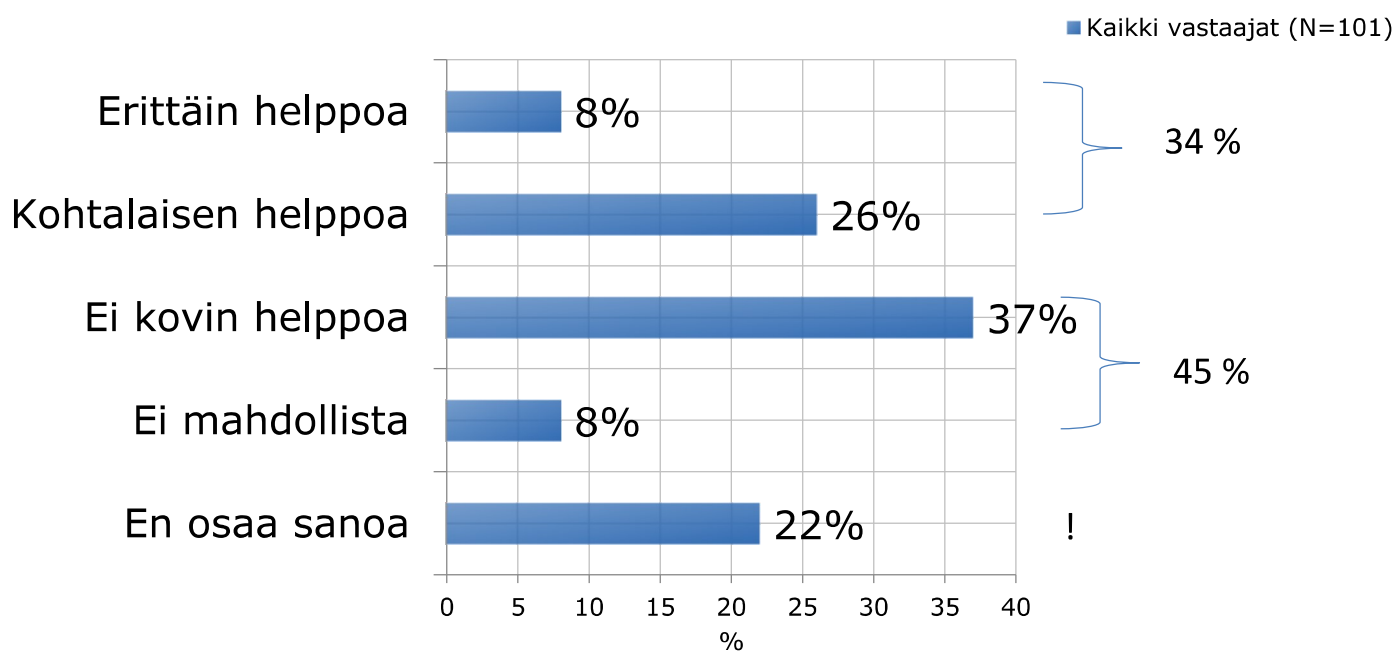

15. Yrityksemme tuotteilla / palveluilla on sovellusrajapintoja (API, application program interface)?

Esimerkiksi, jos yrityksellä on mobiilisovellus, silloin se käyttää API:a esim. Android tai iPhone puhelinten sovellusten tekemiseen.

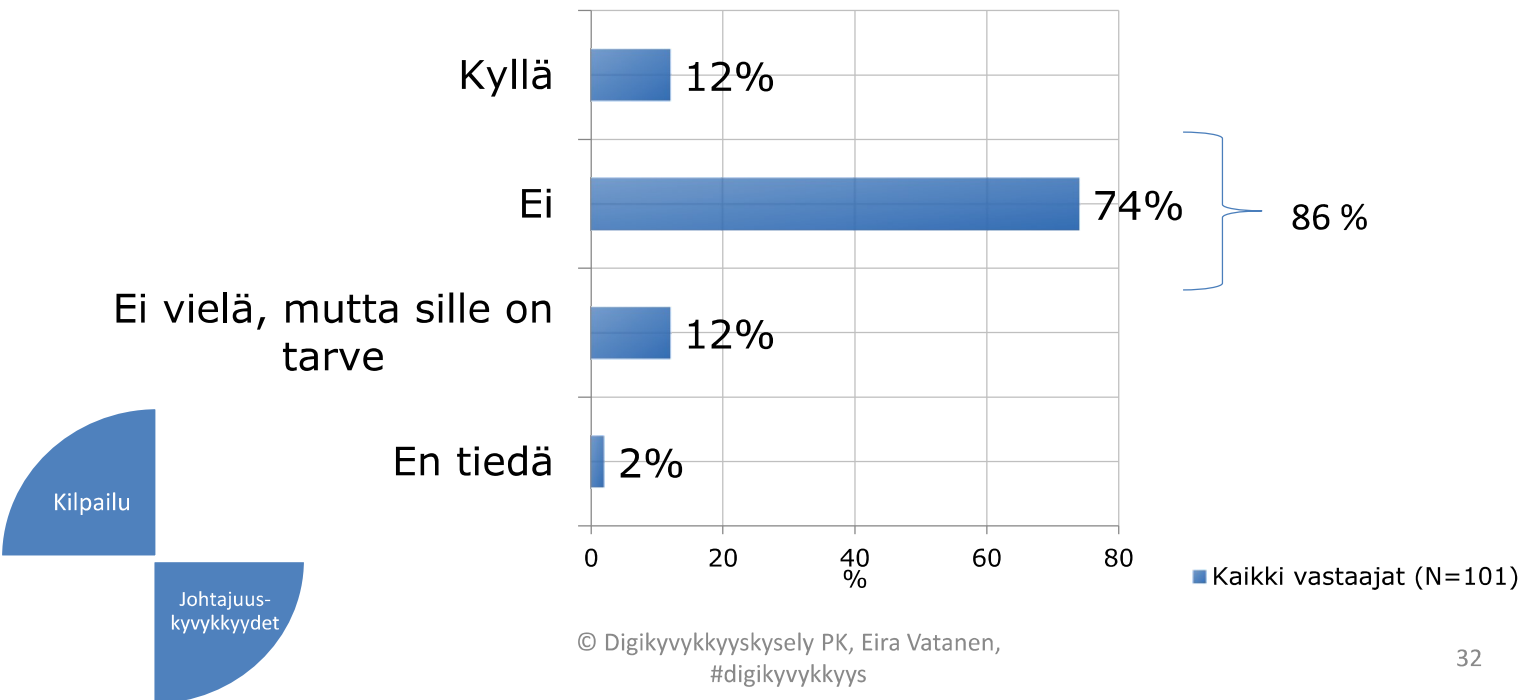
16. Miten työntekijämme vastaisi seuraavaan kysymykseen: Kuinka helppoa on saada 5000 € proton tai innovaation kehittämiseen?

17. Olemme tehneet yhteistyötä start-upien kanssa esimerkiksi järjestämällä hackathonin*?

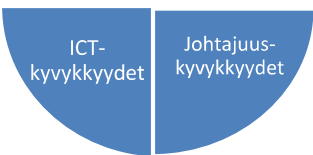
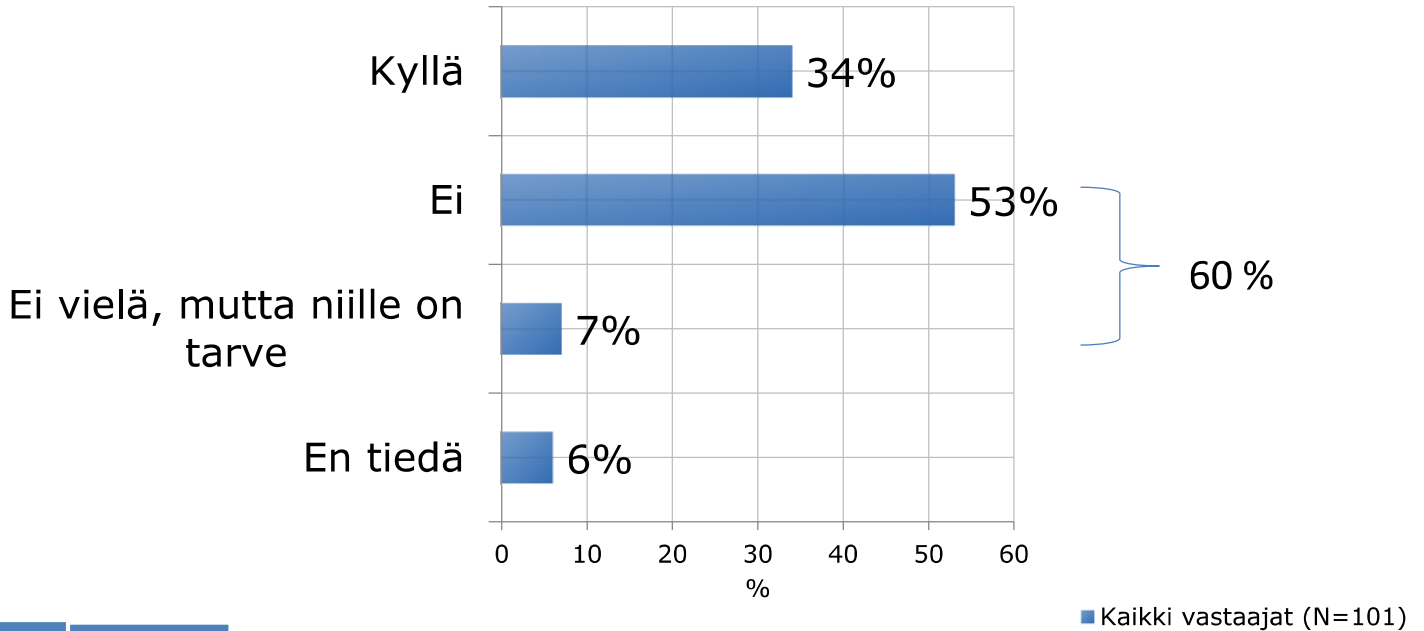
(*Hackathon on innovointitapahtuma, jossa talon ulkopuolisia osallistujia saapuu kehittämään ratkaisua järjestäjän määrittelemään aiheeseen.)

Start-upit hyödyntämätön voimavara? Digiajalla kilpailija voi tulla start-upkentästä. Ekosysteemin rakentaminen esimerkiksi hackathonin avulla on oiva tapa oppia ja kehittää uutta yhdessä.

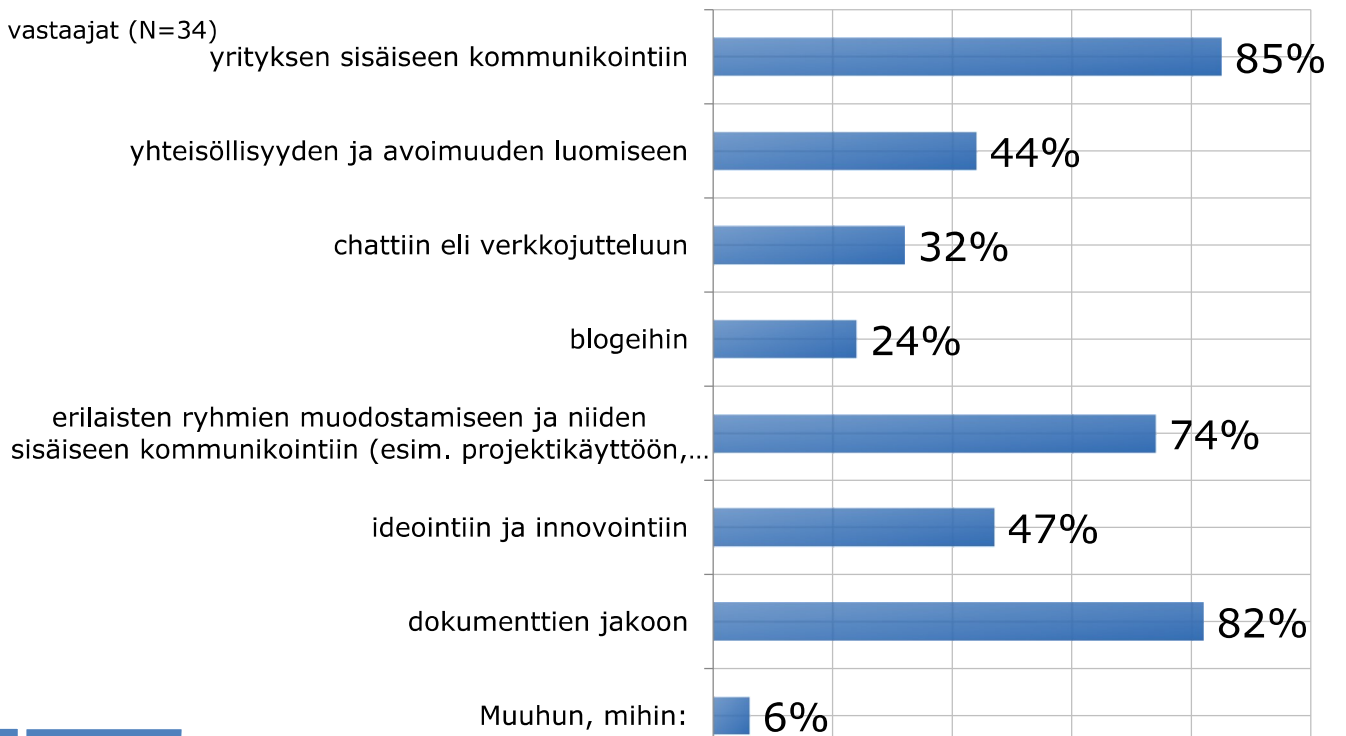
18. Yrityksessämme on käytössä sisäisiä kollaboraatiotyökaluja – eri asia kuin intranet – esimerkiksi Slack, Flowdock tai SharePoint?

Kollaborointityökalun avulla halutaan usein luoda läpinäkyvyyttä, avoimempaa ja keskustelevaa kulttuuria hierarkiasta ja organisaatorakenteesta riippumatta.

18a. Käytämme kollaboraatiotyökaluja (voit valita useita)

■ Kaikki vastaajat (N=34)

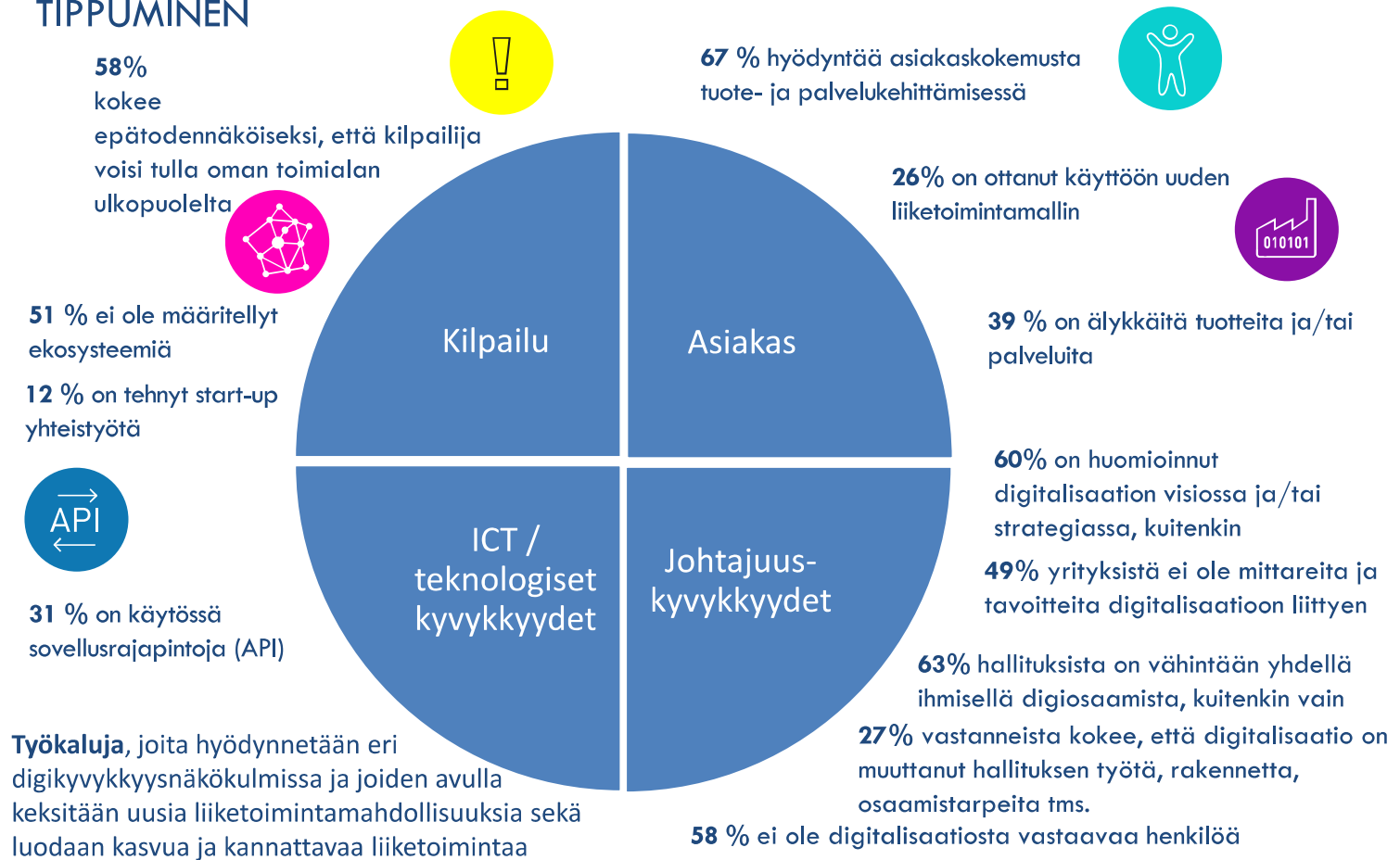
© Digikyvyyksikysely PK, Eira Vatanen,
#digikyvyyks

34

ICT-
kyvykkydet

Johtajuus-
kyvykkydet

LÄHES PUOLET YRITYKSISTÄ JA HALLITUKSISTA DIGIALOITTELJOITA DIGITALISAATION MAHDOLLISUUKSIA PALJON KÄYTTÄMÄTTÄ STRATEGISTA KETTERYYTTÄ LISÄÄ - UHKANA DIGINAHJUUS JA KELKASTA TIPPUMINEN

KIITOS KUULIJAT, KYSELYYN VASTANNEET JA YHTEISTYÖKUMPPANIT

- **Pohjois-Karjalan Kauppakamari**

POHJOIS-KARJALAN
KAUPPAKAMARI

- Teknolomiteollisuus ry

 Teknolomiteollisuus

- Hyväksytty hallituksen jäsen (HHJ) koulutusohjelma

- Customer Advocates on Board

Customer Advocates **on Board**

sekä Hallituspartnerit Helsinki ry, Hallituspartnerit Tampere ry, Hallituspartnerit Turku ry, Board Professionals Finland ry, Future Board ry, Aalto Executive Education Teollisen Internetin ohjelman ohjaajani sekä monet yksityishenkilöt.

TILAA TULOSESITTELY HALLITUKSELLE, JOHTORYHMÄLLE TAI YHTEISÖLLE?

Tulosesittelyn lisäksi mahdollisuus keskustella yrityksesi digikyvyydestä sekä digitalisaatiosta ilmiönä mahdollisuuksineen ja haasteineen pohjautuen digikyvyysskonseptiin ja "The First Digital Steps

Checklist"-tarkastuslistaan. Ota yhteyttä!

eira.vatanen@gmail.com

LinkedIn

<https://fi.linkedin.com/in/eiravatanen>

@eiravatanen

nettipuhelin2610

Digijuna liikkuu kovaa vauhtia. Ei kannata jäädä laiturille odottamaan, vaan hypätä liikkuvaan junaan! Digikyvyyks luodaan askel askeleelta.

DIGITALISAATIO ON STRATEGISTA MUUTOSJOHTAMISTA – PARHAIMMILLAAN ASIAKASLÄHTÖISTÄ LIIKETOIMINNAN UUDELLEEN KEKSIMISTÄ. PAHIMMILLAAN VANHOISSA ASENTEISSA JA AJATTELUMALLEISSA PYSYMISTÄ, KELKASTA TIPPUMISTA JA DIGINAHJUUTTA

67% (73%)*

Hyödyntää asiakaskokemusta tuote- ja palvelukehittämisessä

26% (30%)*

on ottanut käyttöön uuden liiketoimintamallin. Sen avulla useimmiten parannettu kannattavuutta tai menty uusille markkinoille.

39 % (45%)

on älykkäitä tuotteita ja/tai palveluita

31 % (43%)*

on käytössä sovellusrajapintoja (API)

58% (52%)*

kokee epätodennäköiseksi, että kilpailija voisi tulla digitalisaation vuoksi oman toimialan ulkopuolelta

48 % (52%)*

on määritellyt ekosysteemin

12% (12%)*

on tehnyt start-up yhteistyötä

60% (70%)*

on huomioinnut digitalisaation visiossa ja/tai strategiassa, kuitenkin

49% (42%)*

yrityksistä ei ole mittareita ja tavoitteita digitalisaatioon liittyen.

63% (66%)*

hallituksista on vähintään yhdellä ihmisellä digiosaamista, kuitenkin vain

27% (32%)*

vastanneista kokee, että digitalisaatio on muuttanut hallituksen työtä, rakennetta, osaamistarpeita tms.

58 % (57%)*

ei ole digitalisaatiosta vastaavaa henkilöä